

tvoji domači župniji, ampak po širni naši lavantinski škofiji, veš, kaj ti povem, veš, kaj te prosim? Pristopi k tej družbi in še druge pridobi!

Frančišek Muršič.

Gospodarske stvari.

Vzgoja sadnikov.

Letos je bila sadna razstava na štirih krajih prirejena. Kar je pa posebno pomenljivo, je to, da se te razstave niso v mestu vršile, temuč v vaséh. To namreč kaže, da se je priprosti kmetič vzdramil, ter se začel zanimati za svoje gruške in jabelke. Gotovo upanje gojimo, da se bodo take razstave v bodoče množile, kmetovalec pa svoje sadnike skrbno gojil. O vzgoji sadnikov pa hočemo danes nekoliko spregovoriti.

Mili Bog je za svoja ljubčeka Adama in Evo naredil prelepi vrt ali ogradi; to paradiž pomeni. Najlepše sadno drevje je nasadil; menda tudi zato, da je pokazal, s čem bi se Adamci najbolj pečati morali. Sicer so bili časi, ko kmet za jablane nič porajtal ni. In akoravno se še zdaj zanikarneži najdejo, vendar je mnogo takih posestnikov, ki so si svojo hišico s sadnim drevjem okinčali; in tako prebivajo, rekel bi, v lepem raji. Da ti pa drevje ne postane štrcljivo, da se pred časom ne posuši ali ne umrje, treba ga je gojiti od pete do vrh glave.

1. Vrh je treba osnažiti. Zgornji del drevesa se imenuje krona, brž zarad okroglosti in lepote ob cvetu. Gospodar ne sme drevesu samovoljne rasti pustiti, temuč mora veje prikrožiti takoj že na mladem cepljaku. Kar je suhega, brž odstrani, kar je veter natrl, poreži. Tudi pregoste veje, ali skrižane, ki se glodajo, moraš primerno prerediti. Nekateri posestniki pa pravijo: Več je vej, več je sadja! Že morda, pa je tako drobičko, da bi ga lahko pozobal. Redke veje pa nosijo debel sad, ki je tudi okusnejši in stanovitnejši. Zatorej vzami žagico, pa pojdiva na delo! Črez dve leti boš videl veseli vspeli in razloček. Ščasoma se pa drevo postara, veje se mu začnejo sušiti. Osnaži ga; hirajoče veje požagaj, in drevo se omladi, pa zopet rodi. Tako že bogati Job pravi: »Drevo ima upanje, če je posekano, zopet ozeleni, in njegove mladike poganjajo«. (Job. 14, 7.) Nekateri drevesa trebijo na pust, ti pa tega ne odlagaj, ker tačas boš imel zopet drugo delo, in sneg bi ti utegnil boljše veje polamati. V pozni jeseni je to delo na pravem mestu, ker zeleno listje ti kaže, kje žagaj, ali kje ne. Ko si vrh ali krono tako osnažil, moraš tudi:

2. Deblo zavarovati. Kar je pri človeku telo, to je pri drevesu — deblo. Mi pa se radi okovarimo zoper vročino in mraz, tako je treba tudi deblo zavarovati.

Stara drevesa začnejo prhniti na večerni strani, da do polovice sprhnijo. Take struge je treba z ilovico dobro zaphati, da ne pride mokrota do stržena, pa ti se bodo rodila na dvajset let. Po nekod se napravijo votline, ki zbirajo vodo; po zimi se dela led, ki drevesu jako škoduje ali ga raztreši; poleti pa tičice nanosijo nesnago in gnoj, kar se drevo prej ugonobi. Take lukinje z blatom dobro zamaši: tičicam pa napravi v zeleni kroni suho hišico, kjer bodo prebivale in ti veselo prepevale, pa gosanice obirale. Tako steblo, staro deblo, posebno ako si mu prhljadi in votline zamazal, še potem obéli. Vzami apna, kravjeka, blata iz stranišča, nekoliko blišča ali drobnega peska, zmesi to z gnojnico, ter z omelom vsa drevesa na sadniku obéli. To je že

samo po sebi lepo videti pri mesečini ali v adventu, ko k svitnicam hodimo, ali tudi opoldne. Da je pa tudi koristno, si že gotovo mnogokratlišal, in na tem mestu bral. Koristno namreč, ker staro, trdo škornjo zglođa ali razjeda; ker špranje »zalota«, in zalego mrčesa zaduši; ker črn ali od rje napravljene proge zabrani ali tudi zaceli. Torej ne zamudi tega dela, da si staro drevje zavaruješ in ohraniš. Kar pa mladega drevja, ali cepljakov imaš, treba je pa ograditi ali ovezati, da lopov zajec ne pride glodat. To ti je zelo hudobna stvar, ki ga pa postave branijo na kmetovo škodo. Mnogokrat smo svojo zamudo prepozno obžalovali. Nekateri so cepljake mazali z mastjo, z mažo iz streliva, peska, blata itd., ali s pesjo mašo; pa v smrtni sili se jih je ta dolgo-uhati strije tudi le lotil. Ako se nisi drevesc ovezal, brž to stori!

3. Pa tudi korenine zagnoji. Sicer bi se drevo samo redilo in gnojilo, ako bi mu ti ali veter listja ne odnesel; ker ga pa za steljo porabiš, moraš drevesu druge krme ali vlage dati, drugače dobi sušico, hira, ne rodi, in umrje. Vsako tretje leto mu okoli debela zemljo odkopaj jeseni, nanosi v to jamo gnoja ali पो-тоšnice, naj jo dež in sneg spere. Na pomlad pa zemljo zopet lepo zagri. Ako spremoreš, zagnoji celo zemljišče, in tako bo tvoj sadnik dobro oskrbljen, in sv. Miklavž ti bo nanosil obilno lepega sadu za stare in mlade zobe. Saj vsako dobro drevo rodi dober sad; lagodno drevo, ki pomeni neskrbnega gospodarja, pa ne more dobrega sadu roditi; zato bo posekano in v ogenj vrženo. S. G.

Sejmovi. Dne 17. novembra v Poličanah (svinjski sejem). Dne 19. novembra v Ljubnem, Ivnici, pri Sv. Juriju ob Pesnici, v Rušah, na Gornji Polskavi, v Podsredi, Slov. Gradcu in Šostanju. Dne 21. novembra pri Sv. Juriju pod Taborom, v Ločah, pri Sv. Juriju ob Ščavnici, v Slov. Bistrici in Imenem (svinjski sejem). Dne 22. novembra v Arnožu in na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem).

Dopisi.

Od nekod v Laškem okraju. (O šolskih ranah.) Kak hrup je bil o svojem času, ko se je bila sklenila nova šolska postava. Kaj se je vse od nje pričakovalo; ali se dandanes se ta postava ni priljubila ljudstvu. Celo na liberalnem Dunaju je že lepo število ljudi, ki bi radi zamenili sedanjo šolo z boljšo versko. Ko se je pred par leti bila sprožila v zbornici poslancev misel, da se spremeni šolska postava, došle so zbornici peticije s stotisočnimi podpisi za spremembo sedanje šolske postave. To je gotovo najboljši dokaz, da ljudstvo za novo šolo ne mara, naj se to še tako skuša prikriti. Da imamo v Avstriji zares parlament, ki bi izražal mnenje ljudstva, smemo biti prepričani, da bi niti jedno leto sedanja šolska postava več ne ostala v veljavi. S to postavo so se ljudstvu naložila silna bremena; pa naj bi že bilo, ko bi od šole imeli primerno dobička! Kdor pazno opazuje, mora priznati, da uspehi nove šole niso v nobeni primeri z žrtvami, ki jih prinaša prebivalstvo zanjo. Posebno pa v nravnem oziru nova šola ne rodi najboljših sadov. Mi vemo, da učitelji po večini storé svojo dolžnost, ali neuspehu je kriv napadni sistem ali sestav. Novi šoli manjka pred vsem potrebne edinstvi. To kar uči učitelj, se večkrat le premalo strinja s tem, kar uči veroučitelj. V naši šoli se vse preveč gleda le na poduk, premalo pa na vzgojo, to se vidi pri otrocih, ko gredo v šolo ali iz šole. Ne poznajo in ne znajo nobenega krščanskega pozdrava, ne